

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Eo ipso quo quis se ad Dei disponit, obsequium, diadolum accedit, vt eum bello lacessat: instar illius lateris, de quo Dominus ad Ezechielem, & velut alter Pharaos Israelitas persequitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

quo dexterrimè illum retundat. Quomodo tandem hoste, catapultam explodente quæ secum trahebat, omnium vires regoorum, & totius orbis potentiam; tandem tam nervosè sui divini verbi fortitudine repellat, ut eum & sibi subiciat, & devincat, & in apertam, infamemque fugam compellat, cedatque imbellis arenæ; Christus vero tam illustri celebris victoria campum obtineat, ut ad eam celebrandam, & victoriæ feruendum millenæ conveniant Angelorum legiones. Hoc nostri est Præceptoris opus, quo nos instruit, qua ratione cum illo crudelissimo hoste configamus, ac proinde necessario requiritur, ut in eum oculos dirigamus, ut ex eo, quod ipse gessit, quid nobis sit agendum, ut illum debellemus, addiscamus. Placeat illi, per suam misericordiam, ut ex hac lectione ita instruamur, & adaptemur, ut ei gratias agere & cantare nobis liceat; *Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad proclium, & digitos meos ad bellum.* Ut autem hoc nobis contingat, necessarium est, ipse nostros illuminet oculos Spiritus S. lucis suæ gratia. Hanc reginæ caelorum intercessionem postulemus. *Ave maria.*

§. 1. *Eo ipso quo quis se ad Dei disponit, obsequium, diabolus accedit, ut eum bello la-cessat: insular illius lateris, de quo Dominus ad Ezechielem & velut alter Pharaon Israelitas persequitur.*

Mon. 22. **E**xpendit valde sub liter D. Gregor. præceptum divinum datum olim Ezechiele propheta, quem D. Chrysostom. & D. Gregorius Nyssen. vocant magnarum & mirabilium visionum prophetam. Ad se Deus vocat prophetam, Domine, quid placeat? Tu fili hominis, sume tibi laterem, & pones eum coram te: ut in eum oculos tuos defigas, omnes sensus tuos, cogitationes tuas; hoc est enim dicere; *Et pones eum coram te.* Assumes scalpellum, aut stylum, quo hoc in latere depinges urbem pulcherrimam Hierusalem, cum universo suo ornatu, turribus, muris, foris, castellis, fontibus, hortis, palatiis, & templo. *Describe in eo civitatem Hierusalem.* Post hæc, depinges, circumquaque hostilem exercitum, eam obsidemem in gyro, multis militum legionibus, hastatis, lanceariis, &

omni bellorum apparatus. *Ordinabis adversus eam obsidionem, & edificabismunitiones, &c. dabis contra eam castra, & pones arietes in gyro.* Arietes vocat, catapultas magnis trabibus compactas, erant hæc illius temporis tormenta bellica; quibus muros & portas, gravissimo impulsu conquassabant; quid hoc novi Domine? Propheta præcipis qui nihil præter cælum spectare consuevit, ut oculos suos dimittat & deflectat in luti fructum, tam ingratum, ut est later ille. Et suppone prophetam tuum, alterum Apellem, in arte picturæ, vel Phidiam in arte sculpendi, sudandum tamen erit ei, ut præceptum tuum exequatur, ad tan æniam pulchritudinis civitatem, seu pingendam, seu sculpendam, valde inconueniens videtur hic later, tam ob sui exiguitatem, quàm grossitiem, inæqualitatem, & asperitatem, in quo tam tenuia & leuia depingi, seu insculpi non possunt. Si eam depingi vel sculpi mandares, in lamina aurea vel argentea, detesta, & exposita, & tenuissima, transeat. Deinde melius convenire videtur, si eam depingi in forti lamina ærea, vel Chalybea, si eam depingere debuerit militum corona circumcinctam; & fortissimis instrumentis impetitam, quibus posset resistere; nam ad eruendum unico momento, & in pulvorem redigendum quidquid in latere depictum est, vires requiruntur exiguæ.

Later hic, ait D. Gregorius grande mysterium, & hoc tale. Hæc Dei mens est (si eam scire præopres) ut omnes nervos suos propheta intendat, & curas, ut in eo latere depingat civitatem Hierusalem; later hic, cor est humanum ex luto. Hoc autem à propheta suo & prædicatore vult Deus, ut in eo depingat civitatem caelestem. Hoc tibi commune est pro-urbium, quo declaras te quidquam feruere minus amare, eiusque flagrare desiderio, ut dicas; hæc mihi cordi insculptum gero. Quid non rerum terrenarum cordi tuo insculptum geris & in visceratum? Quid non pecuniæ cordi tuo defers insculptum auri stititissimè? Et tu, quos honores defers ac dignitates, insolentissimè; Tu quoque animæ tuæ; alterius venustatem, impurissime? Quàm profundè insculpta & distinctè cœlata puellæ gratia, faciei venustas, & decor, ut in eam totus transformatus videaris. Hoc Deus mandat, ut hæc cœlaturæ expungantur, & cœlestem expoliamus Hierusalem, eius gloriam, maiestatem, divitias, ut hæc sint, quæ tuis geras insculpta medullis, visceribus

visceribus & cordi. Hoc opus exors sumus primo die Quadragesimæ, & divini verbi celo, jam aliquas deduximus lineas. Prepara igitur animam tuam, & scito, quo die hoc fuerit, ad proclium te accingas oportet, & cum primum in corde tuo sedem fixerit cœlestis Hierusalem, & eò oculos tuos sursum erexeris, te ad hoc disponeris, ut sit cor tuum velut cœlestis quædam Hierusalem, quam Deus inhabitet, illico totus in te confluet exercitus infernalis, circumdabit te per gyrum, eundem mouebit bellum, omnia sua contra te diriget jacula, torquetur spicula, tentationes grauioribus & fortiores: nosti enim, inquit D. Gregorius non posse mentiri eum, qui dixit, *Fili accedens ad seruitutem Dei, sit in iustitia & timore, & prepara animam tuam ad tentationem.* Mox ut animus amara cœlestia experit, mox ut ad visionem pacis intima, tota se intentione collegerit, amiquis illis adversariis, qui de celo lapsus est, inuadet & insidiari amplius cupit, & acrioribus tentatione admo-

conspicit. Furor hic, & pertinax eos perse-
quendi voluntas, tanto grauius in eius animo
crescebat, quanto in Israelitis desiderium
eius se imperio subtrahendi, & se vitæ libe-
randi, atque in terram promissionis proficiscen-
di. Proinde dum eos vidit ad vltimum resolu-
tionis peruenisse terminum, de facto jam eius
regionibus & potestate excedendi: ipse quoque
contra eos ad vltimum furoris, & persecu-
tionis peruenit terminum: quare dum eos vi-
det jam proficiscentes, & toto eius imperio,
dominio & regno excedentes, totius in petrii
duces collegit, & potentissimos Principes, quos
Moyses vocat *Electos Principes* omnes, qui ad
bella possent procedere, coadunauit, ex quibus
omnium quos vidit *Egyptus*, numerosissimi
conflauit exercitum. *Iunxit curruum suum,*
& omnem populum suum assumpsit secum: tulitque
*sexcentos equos electos & quidquid in Egypto cor-
ruum fuit, & aures totius exereituum.* Addit Iose-
phus, Quod vltro grandem multitudinem cur-
ruum falcatorum, traxit exercitum septem
millium equitum, & ducentorum millium
pedum.

Exod. 15.

Exod. 14. 8.

L. 2. An. 8.

qui. 10. 10.

4

Epist. 1. 26.

ad Dam.

2. ad Tim.

2. 26.

D. G. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Exod. 1.

Ecce tibi descriptum, id quod infernalis
Pharao molitur, dum propria eius in regione
quietus vivit, id est in culpa & peccato, ut ex-
plicat. D. Hieronym. & te detinet, quales
multos describit D. Paulus: Tenentur ab ipso
capti ad ipsius voluntatem: quando viuis to-
tus lordido tuarum luto deliciarum inuolutus
& rebus huius vitæ vilioribus implicatus, dum
agis quidquid illi placuerit, & eius te per om-
nia voluntati inclinas, ut sis in hoc essus, laci-
vus, ambitiosus, vindictæ cupidus, inquietus,
profanus, lusor, jurator, tam immen oī Dei,
tam sine eo vivis, quasi non esset, & adeo cœ-
lestis gloriæ oblitus, ac si ad illam minime
creatus esses, non te turbabit, nec aliquid tibi
in contrarium suggeret vaferrimus inimicus.
Verumtamen eo momento, quo n editaberis
ab eius obedientia secessum, egressum de pec-
cato, cordi tuo desiderium te Deo sacrificandi
inseculpes, per aliam viam retrogrediendi, ver-
sus cœlum proficiscendi, extemplo totas contra
te gehennæ excitabit potentias, idque tanto ma-
jori cura & fortitudine, quanto hoc efficacius
intenderis. Dum Dei pretendis obsequium,
accurrit festinus daemon, quasi ad Israelitas: in
quos non labores eos iniecit, in hoc excitans
Pharaonem, ut eos affligeret calamitatibus,
dum vidit, quod inter se multarent, de egressu
C c 2

204
 ex Egypto, & itinere versus terram promissionis capessendo?
 Mellissius Bernard. prosequitur hanc historiam, ex ea deducens, demonem tunc nos grauioribus virgere tentationibus, quando percipit nos maiori diligentia Dei seruitio mancipari. Quotidianis discimus experimentis, tentari acrius a concupiscentia carnis, & urgeri grauius in operibus luxu, qui Pharaonis imperium effugere molimur. Idem aduertit Cassian. Sanctissimos illos Monachos solitudinis incolas per experientiam didicisse, maiores Satanarum tentationes virgere tempore Quadragesimae, & ea incipiente pariter incipere virgere tentationes. Hoc habemus ex D. Gregorio.
 24. Cum vox diuina cor humanum illustrat, mox a diabolo insurgunt tentamenta, ut plus tentationibus se urgeri sentiat, quam dum lucis in eterna radiis non videbat. Alludit verbo Iob: per quam viam spargitur lux: & hoc ipsum expendit Origen. Dum Moyses & Aaron populo student persuadere egressum de Egypto, ad quem eos Deus miserat, incipit Pharaon crudelius eos tractare. Et ipse Moyses ad Dominum dicit, Ex quo locutus sum cum Pharaone, afflixit populum tuum. Certum est enim, quod antequam sermo Dei audiretur, antequam predicatio diuina nescatur, non est tribulatio, non est tentatio: quia nisi lucinet tuba, non committitur bellum: vbi vero signum belli tuba praedicationis est. unde, ibi inquit, surgit afflictio, ibi omnis tribulationum pugna consurgit.
 25. Prodit Ecclesia, mandans praedicatoribus: Canite tuba in Sion. Adest diabolus, qui bella suscitaret, & tentationibus aggrediauit.
 26. Nihilominus; Ita velut Moyses & Aaron: (ait Origen) Sicut ante ante Pharaonem. Hoc stare, significat constantem esse. Stabat mater. Sicut ergo dicit Apostolus, & nolite uerum iugo seruitutis inbarere. Iterum dicit in quo stamus & gloriamur, in spe gloria filiorum Dei.
 27. Constantem pedem figite, & cum Moyses, te victoria potiturum gaudebis, ne similis efficiaris, qui ait: Mei autem pene moti sunt pedes, & paulo minus effusi sunt gressus mei.
 28. Prosequitur Origenes. Stamus autem confidenter, si Dominum deprecemur, ut statuat pedes nostros super peccatum, ne nobis illud euernat, quod idem propheta dicit: Mei autem pene moti sunt pedes; stamus ergo ante Pharaonem, id est, obfirmamus ei in certamine, sicut & Petrus Apostolus dicit: Qui resistit fortis in fide. Sed ut &

Paulus nihilominus dicit: stete in fide & uirtute agite. (Sicut sibi mutuo duo occurrunt Apostoli.) Si enim fortiter steterimus, confitequetur illud quod orabat Paulus pro discipulis dicens. Quia Deus conteret Satanam sub pedibus uestris velociter. Quanto enim constantius & fortiter steterimus, tanto infirmior, & invalidior erit Pharaon. Si autem nos ueluti infirmi caperimus esse, uel dubij: ille aduersum nos validior, & constantior fiet. Et uere illud implebitur in nobis, in quo Moyses dedit figuram. Cum enim ipse eleuaret manum, vincebatur Amalec, si uero lassus deiceret, & brachia infirma deponeret, inualecebat Amalec. Ita ergo & nos in uirtute crucis Christi extollamus brachium, & eleuemus in oratione sanctus manus in omni loco, sine ira, & disceptatione, ut Dominum mereamur auxilium. Hoc idem narrant Iacobus Apostolus cohortatur dicens: Resistite autem diabolo, & fugiet a uobis. Agamus ergo omni fide, ut non solum fugiat a nobis, sed & conteratur Satanus sub pedibus nostris, sicut & Pharaon demersus est in mare, & in profundo abyssi extinctus. In lachrymarum & penitentiae pelago nostri demerguntur inimici. Contribulasti capita dyabolorum in aquis. Expendit D. Augustinus. Quod Amalec arma intulerit Israeli, postquam illi Deus hoc praestitit beneficium, ut aquam de petra educeret, ut eo deuinctus ex toto corde se ad Deum conuerteret, & in tanti miraculi recognitionem ei sedulo deseruiret. Illico dum se aqua hauri lauat, dum eam bibunt, dum tanti beneficii experiantur commodum, quod illis Deus miraculo concesserat, ut se Deo minimè conficerent, ex ea obligatione, ad quam eos obstrinxerat, ait Spiritus sanctus quod: Pugnat Amalec, in illos Amalec bellum mouit, ut in sui iam defensione occupati, Dei obsequio obliuiscerentur, & nequaquam ei deseruirent.
 Respondes, te nullas sentire tentationes, nec vllum contra te motum, & barbarum sonar: multis de illis agere. Et qua ratione sentias praehium & Satanarum tentationes, si te subditum habeat, & eius uoluntati per omnia obediens, nec aliud mente uoluas, quam Aegypti lutum? Et quidem, ne metuas, quod auceps tumultum excitabit contra passeruculos, ad ramos conuolantes, vbi suas habeat visgulas & laqueos, nec cuniculos terrebit, ad retia, ad laqueos concurrentes, si uero ab illis deficiat,

desectant, & alia incedant via, tunc ipse eos deterreret, canes excitat & quidquid præ manibus habet, proicit. Vos ex vobis ipsis eo progredimini celeriori gressu, ubi diabolus habet paratos laqueos; ad domum luforiam, ubi iures, periures, & pessundes bona tua, pugnam illam, qua te detinet illaqueatum, animam tuam deperditam, quinimo & familiam tuam, eiusque pacem perturbaram, ad contractum vsurarium, ad cambium siccum: quid vis, vt tibi dicat aliquid, aut contra te moliantur aliquid? Ne timueris, quod se commouebit, contra Iudam, quem videt, sua sponte eutremem ad scelus prodicionis. Tunc abiit v-

NE PUNIRIS, quod arma lumat contra eos, de quibus Ioo, *concutit in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt*

Hoc mirabili valde schemate propositum fuit D. Anonio, cum quo diabolus immortales gessit inimicias, de quo refert D. Athanasius in eius vita. Nocte quadam illius vocem auduit, qua monebatur cella sua egredi: egreditur, & ecce cacodæmon instar monstruosi gigantis, qui capite sidera tangeret: hic omnes luas vires intendebat contra aures, sed per aera volantes, illas vero que in terra infimo depafcebantur, nec quidem videre, aut attendere, dignabatur: de quo alias.

S. 2. *Impugnat Satan Sanctos, vt pirata naues diuinitis onustiores, vacuas vilesque despicens.*

EX hac doctrina colligit Diuus Gregor. cur S. Iob, in quem tot arma mouit Satan, cum quo toties fuerat congressus, & qui tandem nouerat eius nocendi artes, & machinis dixerit, quod illi qui Deo seruire contendunt, eo ipso diabolum prouocent, ut illis bellum inferat quem vocat *Leuiathan*, id est, cete, sub cuius nomine Deus illum subtiliter describit Theodotius legit, *Draconem*, nomen proprium diabolo. De is igitur dicit, qui se Dei obsequio mancipant. *Qui parati sunt suscipere Leuiathan*. Quando quis est in peccatis constitutus; adeo quietus manet diabolus, & securus, ut qui dormit, & realter in corde dormit peccatoris, quem pacifice possidet, & in eo requiescit, ut in proprio lecto, verumtamen quando peccator incendit ex culpa resurgere & demonium hoc lego pelleret, eo ipso excitat dormientem, irri-

rat, & prouocat ad eius defensionem, quod possidebat, ut eius manibus non elabatur, quod ut suum obtinebat. *Cum vnusquisque spiritus* (ait D. Gregor. ad conditoris sui desiderium recalescit &c. *hostis mox ad certamen mouetur*, Mox ad tentationes innumeras contra rebellantem mentem se excitat, vt tentationum iacula intorquendo, confodiat eor, quod dudum quietior possidebat. *Quasi dormiebat quippe, dum sopitus in prano corde quiesceret, sed excitatur in prouocatione certaminis cum suis amiserit peruersæ dominationis*) Ita ut, de hoc agente D. Thoma, idem sit. Deo velle seruire, peccato valedicere, vitare occasiones, ac Satanam prouocare vt contra te arma sumat, & bellum moueat. Et hæc genuina est huius verbi suscipere significatio; quod ex militari idiomate desumitur, significatque exurgere, & surgere concitato animo, ad bellum inferendum seu ad id prouocandum. Nostis, in quæra consurgat Satan? In sanctos, qui sincere Deo famulantur, quos videt perfectionis riam alacriter decurrentes. D. Basil. (& est communis Sanctorum opinio) inquit, hoc oritur ex superbia & inuidia, quæ in eius visceribus inardescit de qua alias D. Chryf. ait, quod procedat ex eo quod diuina scriptura eum appellet Piratam, deinde notat Theophilactus in hodierno Euangelio, pro nomine, *Tentator*, in Græco legi, *πειρατής*, id est, *ille magnus pirata*. Pirata (ait D. Chr.) eruditans nauigio pelagus, mille expositus periculis lucro & prædæ inhians, vix eum mouet vile remigium, manus lacera, remone confrecto, siue vilis, inops, vetusta, tam omni saburra vacua, ut omni vento circumferatur. Porro si intellexerit e portu soluisse nauim pulcherrimam, diuillimam, ornatam mille aplustis & vexillis, instructam musicis, sono tubæ, Tympanis, & psalteris, quæ maris vndas perituler, opibus prægnans, bysso, tapetibus, auro gemmisque intertextis, vbi multus populus illustis & magni lyrihic contra eam omnem sollicitudinem adhibet, milites animat, tormenta bellica & bombardas ordinar, & eo omnia dirigit vt eam sibi vendicet superatam.

O Iuande, mare magnum, quod si te David viderit piscibus plenum & innumeris animalibus refectum: plus prædonibus ac pyratis abundas infernalibus. Hoc quod nostra vulgata lectio habet. *Militia est vita ho-* Iob. 7. 1. *minis super terram*. Legit D. Am. ex Græco; *Pyra L. 1 de Interitum est vita hominis*: quod significat, vitâ hæc terpellat nostram non esse nisi mare pyratis infestum. c. 1.

3. p. q. 4. r. Ari. 2. n. 2.

Hom. 3. in illud Vnde Dominum & Hom. 3. de oris. Theophi.

6. 2.

